

ת"פ 48128/03/11 - מדינת ישראל, שלוחת תביעות אילת נגד אליעזר פפרמן, סנגוריה ציבורית

בית משפט השלום באילת

17 נובמבר 2014

ת"פ 48128-03-11 מדינת ישראל נ' פפרמן

בפני כב' השופט יוסי טופף
המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד איציק אלפסי ועו"ד שחר עידן
שלוחת תביעות אילת

נגד
הנאשם:

אליעזר פפרמן
ע"י ב"כ עו"ד יהונתן רבינוביץ
סנגוריה ציבורית

גזר דין

האישום וההרשעה

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת עדים והצגת ראיות, בעבירות של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין; תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 273 לחוק העונשין; איזמים לפי סעיף 192 לחוק העונשין ושימוש בכוח או באיזמים כדי למנוע מעצר לפי סעיף 47(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח משולב), התשע"ט-1969. הנאשם זוכה מעבירת התנהגות פסולה במקום ציבורי, לפי סעיף 216(א)(1) לחוק העונשין.

2. כפי המפורט בהכרעת הדין, בתאריך 13.5.2010 בשעה 19:00 בקירוב, שהה הנאשם באזור בו נתגלה "חפץ חשוד". כוחות הביטחון, שהוזעקו למקום, ביקשו מכל האזרחים, ביניהם הנאשם, להתרחק מהאזור, על מנת לאפשר את בדיקת החפץ החשוד בבטחה, בסיוע רובוט משטרת. הנאשם סירב להתפנות מהמקום וגילה אדישות ובוז להפצרות כוחות הביטחון. נעשו מספר ניסיונות מטעם השוטרים לשכנע את הנאשם לעזוב את הספסל עליו ישב, אך ללא הועיל. לבסוף, נאלצו השוטרים להפעיל כוח על-מנת לאזוק את הנאשם ולהרחיקו, אך הדבר לא הסתייע, נוכח התנגדות אלימה מצד הנאשם. במהלך הדברים, הנאשם קילל ועלב באחד השוטרים והצביע בידיו לכיוון אזור החלציים. הנאשם תקף את השוטר, בכך שמשך את ידו וניסה לעקם אותה, איים עליו באומרו לו שישלם על מעשיו כל חייו, וכן: "...אנחנו נתפוצץ ביחד ונגיע לגן עדן", "...ואני מוכן להתפוצץ ביחד איתך", ואף הניף למולו מקל מברזל.

3. ב"כ המאשימה, עו"ד איציק אלפסי, עמד על חומרת מעשי העבירות שביצע הנאשם בנסיבות המפורטות. התובע הדגיש את פגיעת הנאשם בערכים החברתיים המוגנים שנועדו לשמור ולהגן על שלומם של אנשי כוחות הביטחון שהגיעו לזירה כדי לנטרל חפץ חשוד, ועמד על הנזק הפוטנציאל שנבע ממעשי הנאשם, אשר סיכן את שלומם של השוטרים, האזרחים ואף את עצמו, שעה שהפריע לשוטרים במלאכתם. לצד זאת, עמד התובע על נסיבותיו האישיות של הנאשם וציין לחומרה כי אך חודשים ספורים עובר לאותו היום הורשע הנאשם בעבירות של התנהגות פסולה במקום ציבורי והחזקת נשק ע"י שיכור, וביקש ללמוד מכך על יחסו לכוחות הביטחון. לקולא, ציין התובע את כי הנאשם הינו נכה צה"ל וסובל מבעיות בריאותיות. לשיטת התביעה היה מקום להטיל על הנאשם מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, אך בשל מצבו הרפואי, נאותה המאשימה לעתור לעונש של קנס גבוה, מאסר מותנה והתחייבות שיהא בו כדי להרתיע את הנאשם מלשוב ולבצע עבירות דומות בעתיד.

4. ב"כ הנאשם, עו"ד יהונתן רבינוביץ, בחר שלא לטעון לעונש היות ולשיטתו הכרעת הדין שגויה מיסודה ובדרך זו נעשה לנאשם עוול זועק, כפי הבנתו.

5. הנאשם בחר לשאת דברים מהכתובים, אשר יוחדו למחאתה על הרשעתו בדין. לדבריו, נגרם לו נזק בריאותי גדול והוא איבד את אמונו במערכת המשפט, לאחר שבית המשפט ביכר להאמין לגרסת עדי התביעה, אותם כינה "שקרנים", והתעלם מראיות ההגנה. הנאשם גרס כי הוא קפטן, אשר בא ממערכת ביטחונית וציין שהוא רוכש כבוד לאנשי המשטרה. הנאשם טען כי בשל נכותו אינו עובד והוא מתקיים מקצבת ביטוח לאומי בסך 2,000 ₪ לחודש, שרובו מוצא לרכישת תרופות שחלקן אינן בסל שירותי הבריאות.

דין והכרעה

6. ס' 40ב לחוק העונשין, אשר נחקק במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה", התווה את עקרון ההלימה כעיקרון מנחה בענישה, לפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

מלאכת גזירת הדין מורכבת משלושה שלבים עיקריים:

תחילה, אקבע את מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם, על בסיס שיקולים נורמטיביים ואובייקטיביים, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בערכים אלה, במדיניות הענישה הנהוגה

ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין (סעיף 40ג לחוק העונשין);

לאחר מכן, אבחן האם ראוי לחרוג מן המתחם לקולא בשל שיקולי שיקום (סעיף 40ד לחוק העונשין) או לחומרה בשל שיקולי הגנה על שלום הציבור (סעיף 40ה לחוק העונשין);

לבסוף, אקבע את העונש המתאים שיושת על הנאשם, בהתחשב בצורך בהרתעת הנאשם (סעיף 140 לחוק העונשין), בצורך בהרתעת הרבים (סעיף 140ז לחוק העונשין) ובנסיבותיו האישיות של הנאשם שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין), כמו גם בנסיבות אחרות ככל שתמצאנה רלוונטיות (סעיף 40יב לחוק העונשין).

[ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 18.7.2013); ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 14.7.2013); ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.6.2013)].

מתחם העונש ההולם

7. מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימה כפי שהוגדר בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין. על מנת ליישמו בית משפט יתחשב בשלושת אלה: ראשית, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם; שלישית, במדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.8.2013)). אעמוד להלן על מרכיביו השונים של מתחם העונש ההולם.

8. הנאשם הורשע כאמור בעבירות של העלבת עובד ציבור, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, איומים ושימוש בכוח או באיומים כדי למנוע מעצר חוקי. סעיף 40ג(א) לחוק העונשין קובע כי משהורשע נאשם במספר עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע בית המשפט מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

9. הנאשם פגע **בערכים חברתיים** בסיסיים שנועדו להגן על שלטון החוק, שלמות גופם וכבודם של אנשי החוק והסדר הציבורי. ערך חברתי משמעותי הוא לשמר מוגנות נדרשת לשוטרים העוסקים באכיפת החוק, על מנת שיוכלו לבצע עבודתם נאמנה, ללא הפרעה או חשש. תפקידם של השוטרים קשה והם פועלים בשליחותה של החברה ומסמלים את שלטון החוק. לפגיעה האמורה, היבטים הקשורים באופן מובהק במוסכמות הבסיסיות של היותנו חברה דמוקרטית המכבדת את שלטון החוק וזכויות הזולת, במערכת אכיפת החוק ובצורך להגן על אנשי חוק המבצעים מלאכתם, לעיתים בתנאים קשים ומורכבים, תוך סיכון שלומם וביטחונם האישי, כשלוחי החברה ושלטון החוק.

העבירות בהן הורשע הנאשם הן חמורות ולא בכדי נקבע עונש מינימאלי לעבירות הפרעה ותקיפת שוטר בשעת מילוי תפקידו. שלומם הגופני והאישי ושלום חייהם של השוטרים אינו הפקר, ועל בית המשפט ליתן להם הגיבוי המתאים כאשר מותקפים בעת ביצוע תפקידם.

נוסף לכך, בביצוע עבירת איומים פגע הנאשם בערכים חברתיים שנועדו להגן על שלוות נפשו של המאויים, חופש הפעולה והבחירה שלו. יש לשוות חומרה יתרה לעבירות המבוצעות נגד בעלי תפקיד ציבורי, כגון כוחות הביטחון, שוטרים וחבלנים, הפועלים לעתים מזומנות תוך חירוף נפש לשמירה על השקט והביטחון לאזרחי המדינה.

לעניין עבירות של תקיפת שוטרים, ראוי להביא מדברי בית המשפט העליון בפסק הדין ע"פ 5214/13 מחמוד סירחאן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 30.12.2013):

"אכן, יש להביע סלידה ושאת נפש ממעשי תקיפה המכוונים כלפי העוסקים במלאכת השמירה על בטחונו של הציבור ועל אכיפת החוק. 'מעשי תקיפה ואיומים כלפי שוטרי משטרת ישראל, רק מפני שהם ממלאים את תפקידם כחוק, מערערים את המוסכמות הבסיסיות ביותר של החברה הדמוקרטית בה אנו חיים. חברה המכבדת את שלטון החוק ואת זכויותיו של הזולת לא תאפשר פגיעה בנציגי החוק, וכל פגיעה שכזו צריכה להיתקל בקיר ברזל של אפס סובלנות' (עניין מוסא, שם). אינטרס הציבור מחייב אפוא ששוטרים יוכלו למלא את תפקידם ללא מורא ופחד (ע"פ 500/87 בורוכוב נ' מדינת ישראל (8.3.1988)). מדיניות של ענישה מכבידה ומרתיעה בגין עבירות אלימות נגד שוטרים משרתת אינטרס זה ועל כן היא ראויה (רע"פ 5940/06 גל נ' מדינת ישראל (18.12.2006); עניין מוסא, שם)."

כן נקבע בפסק הדין ע"פ 9878/09 מדינת ישראל נ' רמי מוסא (ניתן ביום 20.9.2010):

"משטרת ישראל היא הלכה למעשה הגילוי היום יומי של שלטון החוק במדינת ישראל, ומוטלים עליה תפקידים רבים במדינתנו רווית הקשיים, המתחים והאיומים, ונדמה כי אף גוף משטרי במדינה דמוקרטית לא נאלץ להתמודד עם האתגרים הרבים הניצבים בפני משטרת ישראל, החל מגילוי פשעים ומניעתם וכלה בהתמודדות עם מתקפות טרור אכזריות. שוטרי משטרת ישראל, כמו אנשי שאר זרועות הביטחון, עושים לילות כימים למען שמירה על ביטחון הציבור, ועל כן מחויבים אנו לעשות ככל שניתן על מנת להגן עליהם מפני מי שמנסים להלך עליהם אימים ולפגוע בעבודתם החשובה, אשר נעשית למען כלל הציבור ולהבטחת ביטחונו האישי. ללא הגנה ראויה על אוכפי החוק לא תוכל המדינה להבטיח לציבור הרחב אכיפה יעילה של החוק והבטחת הסדר הציבור".

עוד ראו, רע"פ 5579/10 דוד קריה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 2.8.2010):

"יש להוקיע בחומרה רבה מעשים בהם אדם לוקח את החוק לידי, לשם פגיעה והעלבה בעובדי ציבור במהלך מילוי תפקידם. מעשים אלו מערערים את המוסכמות הבסיסיות ביותר של החברה הדמוקרטית בה אנו חיים. חברה המכבדת את שלטון החוק ואת זכויותיו של הזולת לא תאפשר פגיעה והעלבה כה קשה של נציגי החוק, וכל פגיעה שכזו צריכה להיתקל בקיר ברזל של אפס

סובלנות, על מנת לגדוע אלימות מסוג זה במהירות האפשרית..."

וכן אפנה לדברי ביהמ"ש המחוזי (ת"א) בע"פ 71106/05 הדד ברוך נ' פרקליטות מחוז תל אביב - פלילי (ניתן ביום 4.7.2005):

"העבירה של תקיפת שוטרים היא עבירה קשה וחמורה בעינינו... שוטרים מבצעים עבודה קשה, מתסכלת, לעיתים קרובות כשלוחי החברה. הם אינם אמורים להיות חשופים לא לפגיעה פיזית, לא לאלימות מילולית, ..."

10. הנאשם פגע אם כן באופן ניכר בערכים המוגנים של שמירה על אושיות שלטון החוק; הסדר הציבורי; ביטחונם, שלמות גופם וכבודם של אנשי החוק. הנאשם לא רק שסירב להישמע להוראות השוטרים שרצו בטובתו, אלא פעל כלפיהם באופן פיזי ואלים, איים וקילל בגסות רוח, כדי למנוע מהם להרחיקו מטווח הסכנה, שעה שסבר לדידו כי מדובר בתרגיל משטרתי בלבד. הנאשם הביא לכך, שהחבלן שהגיע למקום, נאלץ להסיט את תשומת לבו, בשל התנהגותו האלימה והמיותרת של הנאשם, במקום לרכז את מלוא מאמציו במלאכתו המורכבת. בדרכו זו העמיד הנאשם את עצמו ואחרים, לרבות השוטרים והאזרחים באזור, בפני פוטנציאל לגרימת נזק של ממש עד כדי סכנת חיים.

11. **בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות** עולה כי מידת אשמו של הנאשם רבה, חלקו בביצוע העבירות מרכזי ועיקרי, אף אם ניתן להצביע על ליקויים בהתנהלות השוטר כלפי הנאשם, בעיקר ביחס לאמירות מיותרות שנשמעו כלפיו, כפי שציינתי בסעיף 31 להכרעת הדין. הנאשם ביצע עבירות אלימות מגוונות כלפי שוטרים על רקע בקשתם ממנו להתרחק מהאזור, לפרק זמן קצר, בשל אותה סכנה ברורה ומידית הכרוכה בטיפול בחפץ חשוד.

הנאשם עלב בשוטרים באמירות: "בן זונה"; "יא חתיכת חרא"; ינעל אמא שלך" ועשה תנועות ידיים המצביעות לאזור חלציו למול השוטר. הנאשם אף איים על השוטר באומרו: "... אנחנו נתפוצץ ביחד ונגיע לגן עדן..."; "...אני מוכן להתפוצץ ביחד איתך" והוסיף לשוטר כי הוא ישלם על מעשיו כל חייו בעודו מניף לכיוונו מקל מברזל. הנאשם תקף את השוטר בכך שמשך את ידו וניסה לעקמה ורק אגרוף מצד השוטר הביא לשחרורו מאחיזת הנאשם.

כל זאת ארע, משום שהנאשם בחר להתעלם מהפצרות כוחות הביטחון להתרחק מהאזור לביטחונם האישי. השוטרים ניסו בכל דרך להרחיק את הנאשם. בתחילה, ניסו להרחיק ממנו את בקבוק הבירה, אך ללא הועיל. בדחק השעה לא הותיר הנאשם לשוטרים ברירה אלא להפעיל כוח כדי להגן עליו ועל הציבור מפני הפוטנציאל לנזק, ככל שהאירוע היה מתגלגל לכדי פיגוע. ברי כי ככל שהנאשם היה נפגע מפיצוץ במקום, טרוניות רבות היו מופנות כלפי המשטרה על ליקויים בתפקודה, בכך שלא מנעה מהנאשם להימצא במקום. הנאשם בחר לקבוע כי נקלע לתרגיל משטרתי ובשל כך סירב לשתף פעולה ולהתפנות מהמקום, ולצורך כך התנגד בכוח, קילל וגידף את השוטרים באופן מביש ומביך לאדם בגילו.

לא התרשמתי כי למעשי הנאשם קדם תכנון מוקדם, אך הוא יכל להימנע ממעשיו בכל עת ולהתרחק מהמקום, שכן לא שוכנעתי מהסבריו של הנאשם כי מגבלות פיזיות מנעו ממנו לעזוב את המקום. כפי שציינתי בהכרעת הדין, הנאשם הגיע למקום על רגליו בכוחותיו ולבטח תכנן לשוב על עקבותיו באותה הדרך. הנאשם העמיד בסכנה לא רק את עצמו אלא גם את האזרחים ששהו בסביבה ואת כוחות הביטחון ולא היה בכך כדי להרתיעו מלחדול מהתנגדותו לבקשת השוטרים. לא שוכנעתי, כמפורט בהכרעת הדין, כי הנאשם הותקף על ידי השוטרים ללא סיבה, ולמעשה לא מצאתי כל עילה המשמשת לזכות הנאשם לבצע את מעשיו. הנאשם הבין היטב את הפסול שבהם ויכל להימנע ולחדול ממעשיו בכל שלב מבלי שעשה כן. הנאשם הביא על עצמו חבלות גופניות, שנגרמו בעיקר מהתנגדותו לאיזוק ידיו וממכות שקיבל מהשוטר עת הותקף על ידו, לצורך שחרור ידו מלפיתת הנאשם. הנאשם בחר להציג עצמו בעמדה קרבנית, כמי שהותקף על ידי שוטרים שרצו ברעתו, ולא כך היה הדבר. עם זאת, יש לציין כי תקיפת השוטר, על אף חומרת המעשה, הייתה ברף אלימות נמוך ולא הותירה חבלות. הנזק שהיה עלול להיגרם מהתנהלות הנאשם הינו רב וחמור, ככל שהיה מסתבר חלילה כי בחומר נפץ עסקינו, בעוד השוטרים נאלצו להשקיע מאמצים להרחיקו, במקום לפעול במלוא העצמה למניעת נזק רחב היקף ולהגן על הציבור. לא נטען כי הנאשם היה במצוקה נפשית והוא לא היה קרוב לסייג לאחריות פלילית.

12. הפסיקה, בעבירות בהן הורשע הנאשם, מדגישה את הצורך במאבק חסר הפשרות בנגע האלימות הפיזית והמילולית כלפי נציגי שלטון החוק והצורך להעברת מסר ברור שמי שלוקח את החוק לידי, לשם פגיעה והעלבה בעובדי ציבור במהלך מילוי תפקידם ייתן על כך את הדין ויוענש בחומרה. מחובת בית המשפט ליצוק תוכן לענישה זו כמצוות המחוקק, ולהגן על שוטרים הממלאים תפקידם כדין, בין היתר, באמצעות ענישה ממשית. עצם הפגיעה בשוטרים היא חמורה כשלעצמה ללא קשר לתוצאותיה.

בחינת **מדיניות הענישה** באירועים דומים העלתה כי הוטלו עונשים במנעד רחב התלוי בעבירות הנלוות שבוצעו, בנסיבות ביצוע העבירות ובנסיבותיו של הנאשם עצמו. כך למשל:

א. בע"פ 6040/13 **מדינת ישראל נ' נעמאן** (ניתן ביום 19.3.2014), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בעבירות של איומים, היזק בזדון, תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, ניסיון לתקיפת שוטר וחבלה חמורה, בכך שבמסגרת בדיקת רישיונות, סירב הנאשם לצאת מרכבו והחל לקלל ולאיים על השוטרים. הנאשם גרם נזק לרכוש בתחנת המשטרה וחבל באחד השוטרים. נקבע **מתחם הענישה שבין 12 חודשים ל-24 חודש** ועל הנאשם הוטלו **12 חודשי מאסר בפועל**.

ב. ברע"פ 2222/13 **חיחאשוילי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.5.2013) הורשע הנאשם, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של תקיפת שוטר והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, בכך שסירב לצאת מרכבו למרות בקשות חוזרות מצד השוטר ומשניאות לצאת, נשך את השוטר באפו, התנגד למעצרו והשתולל. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו **צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות**, מאסר מותנה, קנס ופיצוי. נדחתה בקשת רשות ערעור.

ג. ברע"פ 8748/10 **נמירי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 7.12.2010), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בעבירות של תקיפת שוטר, העלבת עובד ציבור ואיומים, בכך שבעקבות חשד לנהיגה במהירות מופרזת, התבקש להציג את רישיונותיו. הנאשם סירב להזדהות, השמיע גידופים ואיומים כלפי השוטרים, תקף את השוטרים על ידי פתיחת דלת הרכב בעוצמה על רגלו של האחד והטיח אגרופים באחר. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו **5 חודשי מאסר בפועל**, מאסר מותנה וקנס כספי בסך 4,000 ₪. נדחתה בקשת רשות ערעור.

ד. ברע"פ 5579/10 **קריה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.8.2010) הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו בעבירות של העלבת עובד ציבור והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, בכך שהתנגד לשוטר שמנע את כניסתו למערת המכפלה בשל היותו בגילופין, הנאשם נמלט מהשוטרים שניסו לעצור אותו והשמיע באוזניהם דברי גידופים וגנאי. על הנאשם, נעדר עבר פלילי, הוטלו 9 חודשי מאסר על תנאי. נדחתה בקשת רשות ערעור.

ה. ברע"פ 1860/07 **נחמני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 14.6.2007), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בתקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו ובהפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, בכך שסרב לפנות את רכבו, סירב להזדהות וכאשר עוכב ונדרש להתלוות לשוטרים, תקף שניים מהם, באופן שבעט ופגע באחד מהם בבטנו, נשך שוטר אחר בידו ותקף שוטר שלישי, אשר נחבל בידיו חבלות של ממש. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו **7 חודשי מאסר בפועל**, מאסר מותנה והופעל עונש מאסר על תנאי בחופף לעונש המאסר בפועל שהושת עליו.

ו. בעפ"ג (מחוזי מרכז-לוד) 23394-01-14 **עמרן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 16.2.2014) הורשע הנאשם על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של תקיפת שוטר והכשלת שוטר, בכך שסירב לבקשת השוטר לשוב חזרה לרכבו במסגרת בדיקה שגרתית במחסום ונגח בראשו של השוטר. נקבע מתחם שבין מאסר על תנאי מרתייע, של"צ בהיקף משמעותי, קנס ופיצוי לבין 9 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו חודשיים מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה, קנס ופיצוי. הערעור בבית המשפט המחוזי נדחה.

ז. בע"פ (מחוזי ב"ש) 33867-10-13 **נשיא נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.12.2013) הורשע הנאשם לאחר שמיעת ראיות, בשתי עבירות של תקיפת שוטר כדי להכשילו בתפקידו, העלבת עובד ציבור, ושימוש בכוח כדי למנוע מעצר. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו 3 וחצי חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה, צו מבחן ופיצוי. הערעור בבית המשפט המחוזי נדחה.

ח. בעפ"ג (מחוזי י"ם) 4734-03-14 **מדינת ישראל נ' היתם אבו עלי** (ניתן ביום 16.3.2014) הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בשלוש עבירות של כניסה לישראל שלא כדין, תקיפת שוטר, הכשלת שוטר במילוי תפקידו ואיומים, בכך שהתנגד לעיכובו על ידי שוטרים, דחף שוטר, ניסה למנוע איזוקו, קילל

ואיים על השוטרים. נקבע מתחם ענישה הולם בגין העבירות של תקיפת שוטר, הכשלת שוטר ואיומים בלבד שנע בין חודש לעשרה חודשי מאסר. בשל עבירות אלה וכניסה לישראל שלא כחוק, הוטל על הנאשם, בעל עבר פלילי, **7 חודשי מאסר בפועל**, והופעל מאסר מותנה למשך חודשיים, מחציתו במצטבר.

ט. בת"פ (שלום ראשל"צ) 30254-08-11 **מדינת ישראל נ' מרחבי** (ניתן ביום 27.3.2014) הורשעה הנאשמת, על יסוד הודאתה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של תקיפת שוטר, איומים ותקיפת עובד ציבור בכך שבמהלך בדיקת רישיונות שגרתית, התעלמה מהוראות שוטר לשפוך משקה חריף שהיה ברשותה, סטרה לפקה, בעטה בחזהו ואיימה עליו. בית המשפט קבע **מתחם ענישה הולם שנע בין מאסר על תנאי לבין עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח לחודשים אחדים** והטיל על הנאשמת 3 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסרים מותנים ופיצוי.

13. מכל המקובץ, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות והיחס ההולם בין חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש שיש להטיל עליו, סבורני כי מתחם העונש ההולם לעבירות שבוצעו על ידי הנאשם נע על פני ספקטרום שבין מאסר מותנה לבין 20 חודשי מאסר בפועל. בנוסף לכך, יש מקום להשתת מאסר מותנה וענישה כלכלית, לרבות כזו הצופה פני עתיד.

האם יש מקום לחריגה מגבולות מתחם הענישה ?

14. בנסיבות המקרה שלפניי לא נטען ולא נמצא פוטנציאל שיקומי המצדיק חריגה ממתחם הענישה לקולא (סעיף 40 לחוק העונשין). מנגד, לא מצאתי הצדקה לחצות את רף מתחם הענישה לחומרה, משיקולי הגנה על שלום הציבור (סעיף 40 לחוק העונשין).

השיקולים השונים, ינחוני בקביעת העונש המתאים בגדרי מתחם הענישה ובכללם שיקולי הרתעת הנאשם והרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות נוספות (סעיף 140 לחוק העונשין).

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

15. בגזירת העונש המתאים לנאשם במתחם הענישה, בהתאם לסעיף 40יא לחוק העונשין, יש מקום

להתחשב בנסיבותיו האישיות, אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, כגון: גיל, עבר פלילי, נטילת האחריות, פגיעת העונש במשפחתו, נסיבות חיים קשות שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירה, שיתוף הפעולה עם רשויות החוק ועוד. בדרך זו חידד תיקון מס' 113 לחוק העונשין את הצורך בהמשך נקיטת שיטת ענישה אינדיווידואלית, הבוחנת נסיבותיו של כל מקרה ואדם המובא לדין (ע"פ 433/89 **אטיאס נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(4) 170; ע"פ 5106/99 **אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(1) 350; רע"פ 3173/09 **פראגין נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 5.5.2009)).

16. **שיקולים לחומרה:** בבסיס השיקולים לחומרה עומדת המדיניות המשפטית שתוארה לעיל באשר לענישה בעבירות בהן הורשע הנאשם. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות לעיל נותנת בדרך כלל ביטוי לצורך שבהשתת ענישה מוחשית בדמות מאסר מאחורי סורג ובריח, למי שמעז לנהוג באופן בריוני ומאיים כלפי עובדי ציבור ואוכפי החוק. העבירות החמורות שביצע הנאשם, כל אחת לחוד ובעיקר שילובן זו בזו, מחייבות נקיטת ענישה משמעותית שיהא בה כדי לגמול לנאשם על מעשיו ולהרתיעו, כמו גם עבריינים כמותו, מלשוב ולבצע עבירות דומות בעתיד.

לגנות הנאשם יש לציין כי כארבעה חודשים וחצי לפני האירוע נשוא גזר דין זה, הורשע בעבירות של התנהגות פסולה במקום ציבורי והחזקת נשק על ידי שיכור, בשלם הוטלו עליו מאסר מותנה וקנס כספי. אין המדובר אם כן במי שזו לו מעידתו הראשונה, ועל אף זאת לא נרתע מלשוב ולבצע עבירות נוספות.

הנאשם לא קיבל אחריות למעשיו ולא הביע חרטה. נהפוך הוא, אף לאחר שהורשע על סמך ראיות בהכרעת דין מנומקת, הוסיף להכחיש את ביצוע העבירות, טען ארוכות על העוול שנגרם לו לטענתו וכינה את עדי התביעה כ"שקרנים". בנסיבות אלה, מצאתי כי הנאשם לא הפנים את הפסול במעשיו, ועל כן יש חשיבות בענישה מרתיעה שיהא בה להניא את הנאשם מלשוב ולבצע עבירות נוספות. יש להציב בפני הנאשם גבולות ברורים ולשדר מסר של הוקעה שאינו משתמע לשתי פנים כי הישנות עבירות מסוג זה תתקל בענישה מוחשית.

17. **שיקולים לקולא:** לזכות הנאשם הבאתי בכלל חשבון את גילו (יליד 1952) במועד ביצוע העבירות, מצבו הבריאותי כנכה צה"ל, התמודדותו עם מחלות נוספות ומצבו הכלכלי. הנאשם טען שהוא מתקיים מקצבת המוסד לביטוח הלאומי. עם זאת, יש לציין כי ההגנה לא טרחה להציג ראיות, כגון תעודות רפואיות ערוכות כדין לצורך ביסוס טענות הנאשם למצבו הרפואי הקשה; כך גם נמנעה ההגנה מלהציג אסמכתאות לביסוס טענת הנאשם לעוניו.

נוסף לכך, הבאתי בכלל חשבון כי הנאשם זוכה מעבירת התנהגות פסולה במקום ציבורי שיוחסה לו, אך זאת כאמור לאחר ששוכנעתי שיש בכלל העבירות בהן הורשע כיסוי מלא להתנהלותו האסורה. נתתי דעתי גם

להתנהגות רשויות אכיפת החוק עליה עמדתי בהכרעת הדין ולכך שממועד ביצוע העבירה בשנת 2010 ועד היום לא נפתחו תיקים נוספים כנגד הנאשם. בנסיבות זכות אלה יש כדי גורם ממתן בגזירת דינו של הנאשם, אך לא כדי הפחתה מרצפת מתחם העונש ההולם, כפי שציינתי לעיל, נוכח נסיבות ביצוע העבירות ואופיין החמור, העדר לקיחת אחריות ובהעדר שיקולי שיקום כהוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין.

18. אין להתעלם מגמול נדרש לנאשם שישקף את הסלידה שחשה החברה נוכח מעשיו ואת הוקעתם הנדרשת. בנסיבות אלה, ראוי היה להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ולמצער הטלת צו שירות לתועלת הציבור. דא עקא, הנאשם סירב לקבל אחריות למעשיו ונוכח התנהלותו בדיונים בבית המשפט, בעיקר זה שיוחד לטיעוני הצדדים לעונש, ניכר היה שאין הנאשם מתאים לריצוי עונשו בדרכים אלו. חסד רב עשתה התביעה עם הנאשם משנאותה לעתור לענישה מותנית וקנס כספי בלבד. נוכח עמדת התביעה המתונה ולאור הנסיבות האישיות של הנאשם, על אף שההגנה מסיבותיה בחרה שלא להציג לפני בית המשפט ראיות לביסוס טענות הנאשם ביחס לחוליו ועונו, הרי שבגדר תפירת חליפתו העונשית של הנאשם כמידתו המדויקת, גמול ההולם את מכלול נסיבות המעשה והעושה ימצא ביטוי, בנסיבות אלה, בהטלת קנס כספי. כך, יוכל הנאשם לתרום לחברה שנפגעה ממעשיו, תרומה צנועה ולא מספקת, בליווי ענישה מרתיעה צופה פני עתיד בדמות מאסרים מותנים והתחייבות, שתרחף כחרב מתהפכת מעל ראשו של הנאשם, לבל ישוב ויבצע עבירות נוספות בעתות כהות חושים או דחק עתידיות.

19. טרם חתימה, אני מוצא לציין כי מלאכתם של הסנגורים הציבוריים, החותרים להענקת ייצוג משפטי איכותי ומקצועי לנאשמים, בפיקוח הסנגוריה הציבורית, תוך כיבוד חובותיהם כעורכי דין כלפי בית המשפט, ידועה לי היטב וזוכה להערכתי הרבה.

דווקא משום כך, סבורני כי מן הראוי שהסנגוריה הציבורית תיתן דעתה להתנהלות ההגנה בשלב טיעוני הצדדים לעונש בהליך זה. כפי שצוין, ב"כ הנאשם, עו"ד יהונתן רבינוביץ, אשר מונה מטעם הסנגוריה הציבורית לייצג את הנאשם, בחר שלא להציג בפני בית המשפט ראיות וטיעונים לעונש טרם גזירת הדין, וחתם עמדתו בנימה אישית, באלה המילים:

"אני ייצגתי את הנאשם לאורך כל ההליך המשפטי. אני סבור שהכרעת הדין שגויה מיסודה ובהכרעת הדין נעשה לנאשם עוול זועק. משכך, והיות והנאשם ביקש ממני שאני אאפשר לו לומר את דבריו לבית המשפט, מאחר ואני מכבד את רצונו ומאחר שלטעמי כאמור מדובר במקרה שבו נעשה עיוות דין זועק, אסתפק בדברים הללו ואבקש מהנאשם במסגרת דבריו האחרונים לומר את דברו ואלו הטיעונים לעונש מטעם ההגנה" (עמ' 84 לפרוט').

סבורני כי יש טעם לפגם בלשון ובדרך בה בחר הסנגור המלומד לפנות לבית המשפט כדי להביע את מחאתו על תוצאת הכרעת הדין. ההלכה הפסוקה כפי שהיא באה לידי ביטוי בשורה ארוכה של פסקי דין שניתנו ע"י בית המשפט העליון, מלמדת כי מצופה מעורך הדין להיות עמוד האש ועמוד הענן ההולך לפני המחנה בכל הקשור ליחס כלפי בית המשפט. עורך הדין מהווה את המגדלור המראה את הנתיב לציבור המתדיינים כולו ושלאורו יהלכו (ראו למשל, פסיקות כב' השופט מ. אלון (בתוארו דאז) בעל"ע 10/81 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב יפו נ' פלוני, פ"ד לו(3), 379, 383; על"ע 6/82 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד לז(3), 164, 168).

מושכלות יסוד הן שלכל בעל דין שמורה זכות הגישה לערכאות הערעור, בהתאם לדינים הרלוונטיים. לנאשם סלולה הדרך להעמיד את הכרעת הדין, כמו גם את גזר הדין, תחת שבט ביקורתן של ערכאות הערעור. עם זאת, "שבירת הכלים" מטעם ההגנה, כך במקרה שלפניי, באופן שבו בחרה שלא לטעון לעונשו של הנאשם ולא להציג ראיות התומכות בדברי הנאשם, על בסיס הנחתה כי הכרעת הדין ממילא "שגויה מיסודה", פגעה בראש ובראשונה בנאשם עצמו והפגינה זלזול וחוסר כבוד להליך המשפטי עד כדי הפרעה לבית המשפט לעשות משפט.

העונש המתאים לנאשם

20. מכל הנתונים והשיקולים שפירטתי לעיל, תוך איזון ביניהם, באתי לכלל דעה כי מן הראוי להשית על הנאשם את העונש הבא:

א. מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מהיום יבצע כל עבירת אלימות מסוג פשע.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מהיום יבצע כל עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים ושימוש בכוח או באיומים כדי למנוע מעצר, למעט תגרה.

ג. קנס כספי בסך 9,000 ₪ או מאסר למשך 45 יום תחתיו. הקנס ישולם ב-12 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון יבוצע עד ליום 10.12.2014 ויתר התשלומים ביום העשירי בכל חודש שלאחר מכן. פיגור בתשלומים יחייב את הנאשם בתוספת ריבית פיגורים כחוק.

ד. הנאשם יחתום על התחייבות בסכום של 15,000 ₪, להימנע מלעבור במשך שלוש שנים מהיום על כל עבירת אלימות, לרבות איומים, למעט תגרה. לא יחתום הנאשם על התחייבות כאמור בתוך 5 ימים ייאסר בגין כך למשך 45 ימים.

21. ניתן בזאת צו להשמדה/חילוט/השבה של המוצגים, לפי שיקול דעת המאשימה.

22. גזר הדין יועבר לעיונה של הסנגורית הציבורית המחוזית (דרום), עו"ד הילה שפרלינג-סטרוך.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ד חשוון תשע"ה, 17 נובמבר 2014, במעמד הצדדים.